

CARMEN SYLVA

△ △ △ △ VĂDUVELE △ △ △ △ △

DOMNULUI DANIEL

△ △ △ △ △ COMEDIE ÎNTR'UN ACT △ △ △ △ △

TRADUSA CU ÎNCUVINȚAREA AUTOAREI

DE

△ △ △ △ △ LEOPOLD STERN △ △ △ △ △

BUCUREȘTI

1907.

VĂDUVELE DOMNULUI DĂNIEL

CARMEN SYLVA

Ino. 78/9

△ △ △ △ △ VĂDUVELE △ △ △ △ △

DOMNULUI DANIEL

△ △ △ △ △ △ △ COMEDIE ÎNTR'UN ACT △ △ △ △ △ △ △

TRADUSA △ CU △ ÎNCUVIINȚAREA △ AUTOAREI

DE

△ △ △ △ △ LEOPOLD STERN △ △ △ △ △

776 cci

BUCUREȘTI

1907.

1956

Biblioteca Centrală Universitară

BUCUREȘTI

Cota 80 541

Inventar C135917

RC244/02

B.C.U. Bucuresti

C135917

BUCURESCI

—
TIPOGRAFIA „UNIVERSITARĂ“, A. G. BRĂTĂNESCU

30, STRADA ACADEMIEI, 30

1907.

PERSOANELE

ÎNTÂIA SOȚIE A DOMNULUI DANIEL : RUXANDRA
A DOUA » » » » IRENA
ÎNGRIJITOAREA » » ASPASIA
SERVITORUL » » PETRU
CAMERISTA IRENEI : CLEMENTINA
DOMNUL JUDE ZOROASTRU
DOMNUL DOCTOR MICROBUS
DOMNUL COMISAR VÂNT.

LOCUL ACȚIUNEI : ÎN LUME.

SCENA I

Un salon ; Aspasia într'o rochie scurtă neagră, așterne velințe pe mobile, lasă perdelele, căutând în acelaș timp prin toate sertarele deschise, pe și sub mobile. Intr'un colț al odăei e un dulap de fier, sigilat.

ASPASIA (căutând mereu). — La naiba... undeva trebuie să fie fotografia. (Continuând să caute). De aș ști măcar ce scop a urmărit stăpânul meu de voia cu orice preț să mă fotografiez. Vezi să fie mare.... cât se poate de mare. O fi închis-o ? Multă vreme am văzut-o lângă patul lui... Acum a trebuit să chem pe cele două soții.... pentru deschiderea testamentului. Dumnezeule ! Unde o fi fotografia ? Petre !

SCENA II

PETRU. — Ce vrei iarăși ?

ASPASIA. — De obicei îți bagi nasul peste tot, unde e fotografia mea ? una mare de tot. O caut toată dimineața.

PETRU. — În totdeauna când pierzi ceva strigi : Petre ! unde e ?... Și eu trebuie să știu toate.

ASPASIA. — Aș fi în stare să jur că știi unde e !

PETRU. — Negreșit că știu, și încă foarte bine.

ASPASIA. — Ad'o încoa !

PETRU. — « Ad'o încoa ! » Limbajul acesta îmi displace. Spune : « Te rog din inimă, dragă Petre ».

ASPASIA. — Nici prin gând nu-mi trece.

PETRU. — Atunci n'ai s'o găsești nici odată, ori cât ai căuta, chiar de ai intra în toate canapelele și te-ai pune pe cap.

ASPASIA. — Dar asta e o curată hoție.

PETRU. — Ți-am zis oare că o am eu ? « Te rog dragă domnule Petru ».

ASPASIA. — Reclam un lucru ce-mi aparține.

PETRU. — Știi că-mi placi ?

ASPASIA. — Știu, întocmai cum îmi placi dumneata mie.

PETRU. — În totdeauna când te înfurii îmi

placi ca popa când e beat. Atunci se duce fă-
țărnicia la dracu.

ASPASIA. — Încă în ceasul acesta te gonesc
din casa asta, dacă...

PETRU. — Dacă n'ași ști unde e fotografia.
«Te rog din inimă domnule Petru».

ASPASIA. — Te rog din inimă domnule Petru.

PETRU. — Așaaa! Te rog însă ceva mai ama-
bil: «Te rog din inimă domnule Petru».

ASPASIA. — Dumnezeuule, vremea trece! Te
rog din inimă domnule Petru.

PETRU. — De găsești fotografia.

ASPASIA. — De găsești fotografia.

PETRU. — Îți dau trei mii de lei.

ASPASIA. — Nerușinatule! Aud venind cu-
coanele, o trăsură a intrat în curte.

PETRU. — Trebuie să zicem: Fericitele femei
ale Domnului? ori nevestele nefericite ale feri-
citurii Domn? Ori nevasta nefericiturii Domn
devenită fericită prin nefericirea acestuia, toate
acestea depind de testament.

ASPASIA. — Petre! Fotografia!

PETRU. — Hei, hei, frica săraca! Are să fie
găsită tocmai unde n'ar trebui să fie, și au să
te bănuiască că ai tras la stânga.

ASPASIA (dându-i o palmă). — Câine!

PETRU (amenințător). — Las'că... iacă cucoanele!
(Voin.1 să iasă se lovește nas în nas cu doctorul Microbu.

Salută respectuos și se alipește de pervazul ușei pentru a lăsa pe doctor să treacă).

SCENA III

(Petru trage cu urechia)

DOCTORUL. — Voiam doar să văd cum îți merge cu sănătatea și te găsesc cam enervată, cum să zic, cam încălzită.

ASPASIA. — Așa e, am lucrat prea mult. Încă azi voi avea amândouă văduvele pe cap.

DOCTORUL. — Ei și! Are să vie timpul când ai să le râzi în nas.

ASPASIA. — Cine știe! Dcumnul Daniel era cam răutăcios din fire.

PETRU (sieși). — Ce tot poate ajunge un om după ce a fost îngropat?

DOCTORUL. — Glumești! Eu îl știam blând ca un miel.

ASPASIA. — Un miel cu ghiare și dinți.

PETRU (sieși). — Asta ești tu.

DOCTORUL. — Ei, ei, era, ce e drept, ca toți bolnavii, cam nervos și îmi reproșa tratamentul, dar lucrul acesta îl fac toți bolnavii, dacă nu se însănătoșesc în grabă.

ASPASIA. — Spunea în totdeauna: Doctorul să bea otrăvurile astea, eu nu le beau.

PETRU (sieseși). — De m'ar fi autorizat pe mine să i le torn pe gât.

DOCTORUL. — O glumă. Hei!

ASPASIA. — Mă tem că a tras cu urechia.

DOCTORUL. — Bietul om, dumneata i-ai fost ultima iluzie.

PETRU (sieseși). — Dar nu mult.

ASPASIA. — Are să se răzbune.

DOCTORUL. — Să se răzbune Daniel? S'a răzbunat oare pe cele două nemernice soții ale sale?

ASPASIA. — Mi-a ascuns fotografia.

DOCTORUL. — Pe inima sa.

ASPASIA. — Dar nici n'a avut inimă.

PETRU (sieseși). — Săracul, și inima îi o contestă.

DOCTORUL. — Poate că Petru...

ASPASIA. — O poartă pe inimă?

DOCTORUL. — O fi trăncănit ceva.

PETRU (sieseși). — Imi pare rău că n'am făcut o.

ASPASIA. — Omul ăsta e bun de spânzurat.

DOCTORUL. — Acelaș lucru îl spune și el de d-ta.

ASPASIA. — Trebuie însă să-l cruț, ca să nu lipsească din inventar.

DOCTORUL. — Domnișoară Aspasio, sunt cavalerul d-tale!

PETRU (sieseși). — Jos cu el!

ASPASIA. — Până la luptă!

DOCTORUL. — Incă azi anunț căsătoria noastră.

ASPASIA. — Înainte de deschiderea testamentului?

PETRU (sieși). — Foarte neprevăzător.

DOCTORUL. — Fără îndoială.

ASPASIA. — Dar dacă'mi o fi mâna goală?

DOCTORUL. — Goaaală? —

PETRU. — Nici o dată.

ASPASIA. — Ia seama! lupta începe iacă cu-coanele!

DOCTORUL. — Dar eu te iubesc!

ASPASIA. — Iți plac, trufandale și șampanie.

DOCTORUL. — Astă-zi seara, nu?

ASPASIA. — Ai să vezi.

PETRU (strigă). — Vine trăsura.

ASPASIA. — Ai tras cu urechea.

PETRU. — Nici o dată!

DOCTORUL. — Ce e el de vină, dacă are urechi?

ASPASIA. — Petre fotografia mea!

PETRU. — Patru mii de lei.

ASPASIA. — Cum nu! și pe urmă ia o de unde nu-i. Lasă că te cunosc eu. (ese)

PETRU. — Dacă o iei pe asta de nevestă ai să ai în totdeauna dureri de măsele și vată în partea stângă. Are obiceiul să bată cu dreapta (ese).

SCENA IV

DOCTORUL. — Bate! Hei! hei! Pe cine? pe Petru! ei pe ăsta îl ași bate și eu. Microbus, Microbus de ai fi așa de mic după cum îți e numele și ai putea să intri în dulapul ăsta. Aspasia cu un milion. Aspasia cu stridii și ficăței. Aspasia cu găini și cafea. Aspasia cu cozonaci și compoturi! Dar Aspasia cu nimic — prea ar fi puțin. Microbus, Microbus, de ce ești atâta de gras (ese).

SCENA V

Ruxandra, înaltă, slabă într'o rochie lungă de lână, un voal simplu în față, intră cu pași repezi.

RUXANDRA. — Și totuși îl am iubit pe bunul meu Daniel. Era așa de bun, blând ca un miel. Murind, încă s'a gândit la mine. Dar ce e asta? (rupe velințele de pe mobile) Aspasia! Dumnezeu! Aspasia asta se poartă întocmai ca și cum ar fi ea stăpână aci. Aspasio! Domnișoară Aspasio! Aibi bunătatea de-mi spune cine a pus velințele

astea? Domnișoară Aspasio. Ei așteaptă, când voi fi eu stăpână aci, în casa mea, Domnișoară Aspasio!

SCENA VI

ASPASIA. — Imi a părut că m'ați chemat, dar știam că e servitorul aci.

RUXANDRA. — Imi a părut însă că pe dumneata te-am chemat, cu dumneata voiam să vorbesc.

ASPASIA. — Am fost ocupată.

RUXANDRA. — Voiam doar să întreb cine a acoperit...

ASPASIA. — Eu. Nu plecați în astă seară?

RUXANDRA. — Lucrul acesta îl vom vedea încă, îl vom vedea.

ASPASIA. — Și la deschiderea testamentului voiam să fie deretecat pe aci.

RUXANDRA. — Lucrul acesta mă privește pe mine.

ASPASIA. — Scuzați vă rog! Dar n'am văzut pe doamna încă nici o dată aci.

RUXANDRA. — Acela care m'a chemat, m'a recunoscut ca stăpână acestei case.

ASPASIA. — Mie nu mi-a spus nimic de lucrul acesta (se aude duruitul unei trăsurii, Ruxandra deschide repede fereastra).

RUXANDRA. — O doamnă în doliu mare!

ASPASIA (liniștită). — Probabil a doua soție a domnului.

RUXANDRA. — Ce?

ASPASIA. — A doua soție a d-lui Daniel!

RUXANDRA. — Cum și îndrăznește să vină în casa aceasta?

ASPASIA. — A călătorit foarte repede.

RUXANDRA. — Nu cred că vrei să spui că ai știut.

ASPASIA. — Ba da. Chiar eu am poftit-o aci.

RUXANDRA. — Șearpe! Ca să mă rușinezi pe mine! Îi închiz ușa și nu o las să intre.

ASPASIA. — Am executat doar ordinul stăpânului meu.

RUXANDRA. — A vrut să mă facă de ocară.

ASPASIA. — De lucrul acesta nu mi-a spus nimic.

SCENA VII

(Cei din scena precedentă. Irena, elegantă, frumusețe orientală, o trenă lungă de crêpe, două voaluri, unul cât rochia iar cel alt până la genuchi. În urma ei o fermecătoare cameristă franceză: Clementina în semi-doliu. Ambele doamne ridică în acelaș timp voalurile și se privesc).

RUXANDRA. — Domnișoară Aspasio! aibi te

rog, bunătatea de spune acestor doamne că nu sunt acasă.

IRENA. — Clementino! Intreabă te rog pe această doamnă ce caută în casa mea.

RUXANDRA. — Domnișoară Aspasio! spune te rog acestor doamne că răposatul meu soț...

IRENA. — Domnișoară Aspasio! spune te rog acestor doamne că răposatul meu soț.

RUXANDRA. — Domnișoară Aspasio aibi bunătatea și oferă ospitalitate musafirilor mei.

CLEMENTINA (cu o reverență). — Domnișoara Aspasia e camerista?

ASPASIA. — Nu. Sunt îngrijitoarea domnului.

IRENA. — Așa dar dumneata m'ai chemat?

ASPASIA. — Da, doamnă.

IRENA. — Dar nu și pe această doamnă.

ASPASIA. — Ba da, doamnă.

IRENA. — Dar cine ți-a dat permisiunea.

ASPASIA. — Stăpânul meu.

IRENA. — Are să-mi fie permis să dorm în casa mea.

RUXANDRA. — Domnișoară Aspasio fii bună și gătește două camere musafirilor mei.

IRENA. — Domnișoară, țiiu mult să locuiesc în camera scumpului meu soț.

ASPASIA. — Regret, aceasta e rezervată cealeilte doamne.

RUXANDRA. — Te rog domnișoară Aspasio dă musafirilor mei camera cu mobilele celea roșii.

IRENA. — Domnișoară Aspasio te rog să-mi dai camera soțului meu, cea cu mobilele roșii e în legătură cu amintiri cari îmi sunt displăcute.

RUXANDRA. — Nu e așa domnișoară Aspasio camera roșie e singura convenabilă. Celelalte sunt într'un hal din care se vede că n'a fost de mult o stăpână pe aci.

ASPASIA. — Și camera albastră e bună de locuit.

IRENA. — Pentru camerista mea.

RUXANDRA. — Nu permit că o cameristă să locuiască într'o cameră vecină cu mine.

IRENA. — Trebuie să am camerista lângă mine, sunt foarte suferindă. Domnișoară Aspasio!

CLEMENTINA. — Am să mă duc singură să caut o cameră.

IRENA. — Clementino! Clementino! Pentru Dumnezeu numai camera roșie nu! (ese).

SCENA VIII

RUXANDRA. — Am toate cheile în buzunar, pot să se plimbe pe sală cât vor pofti.

ASPASIA. — Totuși va trebui să deschidem.

RUXANDRA. — Dacă ași ști măcar că n'ai fost dumneata acea care mi-a pregătit boroboața asta. Nu-mi placi de loc draga mea.

ASPASIA (cu ochii la pământ). — Domnul Daniel a fost totuși mulțumit de serviciile mele.

RUXANDRA. — Fiindcă bunul meu Daniel a fost toată viața lui surd și orb și s'a lăsat să fie dus de nas de ori cine.

ASPASIA. — Mi-a spus adesea ce surd și orb a fost.

RUXANDRA. — Și ce ți-a spus.

ASPASIA. — Imi e gura pecetluită ca și dulapul cela, dulapul se va deschide gura mea însă nu.

SCENA IX

CLEMENTINA. — Domnișoară Aspasio, toate odăile sunt închise, venim de departe, tocmai din Paris, și stăpâna mea vrea să se răcorească, pe căldura asta îngrozitoare.

RUXANDRA. — Și încă la doliul adânc ce poartă.

CLEMENTINA. — Cum se cuvine unei văduve. Marele maestru Wort a decis ținuta aceasta. Nu cumpăram nici măcar o pereche de mănuși fără sfatul lui.

RUXANDRA. — Și concluzia, datorii, datorii multe, nu?

CLEMENTINA. — Oh! vom găsi bani destui aci! Și apoi nu plătim nici o dată.

RUXANDRA (aruncând legătura cu chei pe masă). — Iacă cheile.

CLEMENTINA. — Foarte mulțumesc (siesi) ce imprudență! Las'că ne aranjăm noi acum (ese).

SCENA X

Cei din scena precedentă, fără Clementina

RUXANDRA. — De ce nu mi-ai spus că ai chemat femeia aceasta aci.

ASPASIA. — Fiindcă nu m'ați întrebat.

RUXANDRA. — Să fiu silită să locuiesc sub același acoperiș cu mincinoasa, cu nimernica asta. Uf, îmi vine să mor.

Nu cred că Daniel să fi voit să mă mai chinuiască astfel....

ASPASIA. — 'Mi-a poruncit doar..

RUXANDRA. — Da! da! las'că știi: Răbdare nu mă părăsi.

SCENA XI

Cei din scena X. Petru .

RUXANDRA (scoțând pălăria). — Ași dori să mă-nânc aci.

ASPASIA. — Mă duc să vă pregătesc ceva (ese).

PETRU. — Să mă duc după doctor, și să alerg la farmacie pentru cealaltă doamnă, să aduc cuferile sus pentru domnișoara Clementina, Dumnea-voastre să vă aduc mâncare, și domnișoara Aspasia a poruncit..

RUXANDRA. — Domnișoara Aspasia n'are să poruncească nimic când sunt eu aci.

SCENA XII

CLEMENTINA. — Ah ! bine că te gădesc, Domnule Ioan, Iosif ori Luis.

PETRU. — Petru, frumoasă domnișoară.

CLEMENTINA. — Stăpâna mea ar vrea să mă-nânce imediat, aci.

PETRU. — Aci e deja cineva.

CLEMENTINA. — Dar în alt loc nu se poate mânca, odăile toate miros a mucegai și sunt igrasioase, mobilele sunt ca vai de lume, culoarea eșită.

RUXANDRA. — Petre, mâncarea mea.

CLEMENTINA — Musiu Petru! Mâncare pentru stăpâna mea. (Petru ese).

RUXANDRA. — Ascultă drăguță, dacă îndrăznești să mai vorbești o dată în prezența mea, nu știu zău ce se întâmplă. Ai un adevărat talent să mă enervezi.

CLEMENTINA — E frumos aci (se privește în oglindă) Petru îmi place. Ași voi să-l căpătăm și pe dânsul în moștenire. (In timpul acesta Petru vine cu farfuriile).

SCENA XIII

PETRU. — Dacă n'ai fi dumneata aci, frumoasă domnișoară, apoi 'mi ași lua astăzi lumea în cap. In evanghelie e scris: nimeni să nu slujească la doi stăpâni și eu slujesc la patru stăpâne.

CLEMENTINA. — Sermane domnule Petru! dacă moștenim noi, te luăm la Paris.

PETRU. — Hei ! Parisul ! și domnișoara Clémentina ! Curaj ! (oftează) bietul, bietul meu stăpân !

CLEMENTINA. — Ei, ei, domnule Petru ! Ce mai oftezi de pomană, el nu te mai aude și celor-alți le este tot una. Pentru cine oftezi dar ?

PETRU (punând masa). — Bietul meu stăpân ! Cu așa două soții și cu o astfel de îngrijitoare așa fi murit și eu ! (plânge).

CLEMENTINA. — Doar nu plângi în serios ? Eu n'ași plânge după stăpâna mea. Și unde pui că moare de zece ori pe zi și de ar trebui să plâng de atâtea ori...

PETRU. — Dar el era atât de bun, bietul om !

CLEMENTINA. — Nu știi dumneata cine moștenește ?

PETRU. — Nu, de unde !

CLEMENTINA. — Ei, de ce nu te-ai uitat înainte—de s'au aplicat pecețile. Eu cunosc interiorul ori cărui serteraș al stăpânei mele.

PETRU. — Aci n'am la ce să mă uit !

CLEMENTINA. — Așa, atunci știi ?

PETRU (arătând cu degetul).

PETRU. — Ea.

CLEMENTINA. — Care ea ? sunt trei !

PETRU. — Ei, a treia, ciuma ! Ea a cerut în scris totul. Și tot ce a fost înăuntru nu mai e înăuntru. Și aci nu era nimeni de cât eu și ea.

CLEMENTINA. — Natural că-i-ai făcut curte.

PETRU. — Eu? mai bine ași fi murit de cât să fac ciumei ăsteia curte. Și când te gândești că ea cu doctorul aveau atâtea medicamente.

CLEMENTINA. — Știi că încep să devin curioasă!

PETRU. — Pentru Dumnezeu! taci și mă ia la Paris.

CLEMENTINA. — Cu plăcere, domnule Petru.

PETRU. — Petre! Imi-a spus stăpânul meu, ție are să-ți meargă bine, ești băiat isteț (scapă grămada de farfurii din mână).

CLEMENTINA. — Și a avut dreptate.

SCENA XIV

Cei din scena precedentă. Ruxandra (intrând repede).

RUXANDRA. — Cine și-a permis să-mi arunce toate lucrurile în sală și să se facă stăpân pe camera mea?

CLEMENTINA (cu o reverință). — Cucoana mea.

SCENA XV

Aceiași. Irena (într'o toaletă de doliu din cale afară de elegantă fără pălărie).

IRENA. — Pentru cine mai e tacâmul acela?

PETRU. — Pentru cealaltă cucoană.

SCENA XVI

Aceiași Aspasia.

ASPASIA. — Petre ! Scoate cioburile și plătește. Altfel se micșorează moștenirea (ese).

SCENA XVII

Aceiași.

RUXANDRA. — Petre ! Să-mi așezi iarăși odaia.

IRENA. — Petre ! Un pahar cu vin ! îmi vine un leșin ! Călătoria obositoare și aci durerea.

CLEMENTINA. — Petre vezi de urcă cufărul, trebuie să ne îmbrăcăm pentru deschiderea testamentului.

(Clementina și Petru es).

SCENA XVIII

IRENA (strigând după Clementina). — Adu-mi rochia cea neagră cu garnitura de dantele. Ah ! mă asfixiez ! (deschide fereastra).

RUXANDRA (închizând cealaltă fereastră și lăsând perdeaua. — Intr'o casă de doliu e necuviincios să deschizi ferestrele. Intr'o casă nelocuită nu trebuie să intre soarele

IRENA. — Biata grădină ! Sălbătecită cu totul !

RUXANDRA. — Măine poruncesc să tae toți pomii. Nu fac de cât să strice aerul și umezesc pereții.

IRENA. — Petru ! nu ! nu cufărul ăcestă, cele alte două.

RUXANDRA (deschizând repede ușa). — Petre ! lasă cuferele până ce am mâncat.

ASPASIA (afară). — Petre se răcește supa.

CLEMENTINA (afară). — Unde e vinul pentru stăpână-mea ?

RUXANDRA (strigând prin ușa). — Nu vreau supă, vreau friptură.

IRENA (căzând pe canapea). — Petre ! vinul, în numele lui Dumnezeu !

SCENA XIX

ASPASIA (aducând vin). — Cucoanele au poruncit ceva ?

RUXANDRA. — Du te rog sticla aceasta afară ! Găsesc că e necuviincios pentru o femeie să bea

vin. Mama n'a băut nici o picătură, nici bunica mea, și încă într'o casă de doliu.

IRENA. — Prea târziu! prea târziu! Eter, sare, Clementino, eter!

RUXANDRA. — Unde totul ar fi trebuit să fie pecetluit.

ASPASIA (dând Irenei să bea). — Și bucătăria și pivnița.

RUXANDRA. — Totul.

ASPASIA. — Astăzi se ridică pecețile.

RUXANDRA. — Și apoi voi fi eu stăpână aci.

IRENA. — Bunul meu Daniel s'o fi gândit la copiii săi, nu e așa, domnișoară Aspasio?

ASPASIA. — Fără îndoială că s'a gândit la copiii săi.

SCENA XX

PETRU (în mâna dreaptă ține supă, în stânga friptura, iar cu piciorul împinge cufărul). — Aci e supă pentruconița și friptura pentru cealaltă cucoană! și cufărul pentru domnișoara, și aci sunt banii pentru farfuri, domnișoară Aspasio.

ASPASIA (în față, încet). — Punei acolo. Nu sunt ai mei — cine ți-a permis să aduci cufărul în casă?

PETRU (tot așa). — Dar n'are nimeni încă o odaie.

(Cele două doamne se așează la masă și mănâncă fără a se privi)

ASPASIA. — Tacă-ți gura.

PETRU. — Tacă-ți gura și plătește, ăsta ți-e veșnicul cântec.

ASPASIA. — Și să te duci la domnul și să-mi pui bețe în roată, ăsta ți-e veșnicul cântec.

PETRU. — Și să mă acuzi de furt, ți-a plăcut în totdeauna.

ASPASIA. — Nasul peste tot, urechile peste tot, degetele lungi și buzunarele pline, așa ți-a plăcut în totdeauna.

PETRU. — Economii ! Economii ! Economii ! și să lași pe Domnul Daniel să moară de foame, dar să faci economii, economii și iar economii, asta ți-a plăcut...

ASPASIA. — Cum ași vrea să te mai giugiulesc cu biciul, și dacă mai spui un cuvânt, apoi vorbesc și eu !

PETRU. — Și dacă mai spui dumneata un cuvânt, apoi vorbesc și eu.

ASPASIA. — Azi ne despărțim pentru totdeauna.

PETRU. — Până ce am să-ți mânânc din colivă.

ASPASIA. — Până ce ani să te dau judecății.

PETRU. — Ia seama, și drăguțul dumitale doctor de asemeni. Am toate sticlele !

ASPASIA. — Ce? Adu-le încoace.

PETRU. — Caută-le.

ASPASIA. — Te iau la bătaie.

PETRU. — Atunci arăt sticlele.

SCENA XXI

CLEMENTINA (intră repede) — Nu pot deschide nici un șertar și nici un dulap, totul e închis!

ASPASIA. — Eu am cheile toate! vino! (către Petru) Las că-ți găsesc eu sticlele.

(Aspasia și Clementina es)

IRENA. — În casa asta, am senzația că ași mânca otravă! Aer! Aer! mă asfixiez! Vreau să es în grădină (ese).

RUXANDRA (ridicându-se merge după ea). — Aci nu mai intri!

SCENA XXII

PETRU (mănâncă și bea mai multe pahare cu vin). — Am uitat aproape de când n'am mai fost sătul.

RUXANDRA (afară). — Petre!

IRENA (de jos) — Petre!

ASPASIA (din pod). — Petre!

CLEMENTINA (din dreapta). — Petre!

PETRU (se așează mâncând și bând mereu). — Che-
mați, chemați mereu! Patru stăpâne! Patru stă-
pâne! și nimeni să nu slujească la doi stăpâni
(Iarăși toate patru)

Petre! Petre! Petre! Petre! Petre! Petre!

PETRU (se apropie de fereastră și se uită afară) —
Da, da, strigați-mă că viu!

IRENA (jos). — Petre. Ușa e închisă! Nu pot
intra!

RUXANDRA (afară). — Petre, dacă vine judecă-
torul, cheia de jos e la mine.

ASPASIA (sus). — Petre! ți-ai pierdut urechile?

PETRU (bea). — Urechile nu, dar picioarele. Pi-
cioarele le-am avut pentru stăpânul meu. Acum
nu îmi mai trebuesc. Urechile sunt pentru alții
și de aceea le mai am.

(Iarăși toate) Petre! Petre! Petre! Petre! Petre!

PETRU. — Da, da, vinul e bun și pe fetița ceea
o mai sărut încă azi!

SCENA XXIII

PETRU. Clementina.

CLEMENTINA. — Aha! Iacă-te! Cucoana mea
e închisă afară! Nu poate să intre.

PETRU (o sărută). — Cu atât mai bine! Ei, ei! nu mușc! Nu fii așa supărăcioasă și bea mai bine cu mine un păhăruț.

CLEMENTINA — Vinul e bun, domnule Petru!

PETRU. — Dacă continuă lucrurile să meargă așa, mă spânzur.

(Cei de afară îl chiamă din nou)

Mă-mă spân-zu-r.

CLEMENTINA. — Așteaptă până se va deschide dulapul.

PETRU. — Da de unde! Colo nu-i nimic pentru mine! Mă iei la Paris ori mă spânzur.

SCENA XXIV

RUXANDRA (imediat ce o zărește Petru aleargă cu farfuriile afară). — Dacă crezi, fetițo, păpușică, sau cei ei fi, că am să rabd să-mi ei patul.

CLEMENTINA. — Stăpânei mele i s'a dat un pat tare ca fierul și mie nici unul, și suntem după o călătorie îndelungată.

RUXANDRA. — Doar nu-ți închipești că am să te las să înoptezi aci?

CLEMENTINA. — Avem să vedem după ce s'o fi citit testamentul.

RUXANDRA. — Testamentul va arăta fiecăruia locul ce i se cuvine, și al dumitale, precum și al cuconiței dumitale va fi în stradă.

CLEMENTINA. — Poate că dumneata ai să ne ții de urât.

RUXANDRA. — Cum îți permiți!

CLEMENTINA. — Drumul dumitale e poate paralel cu al nostru.

RUXANDRA. — O, Daniel! Daniel! În casa asta!

CLEMENTINA. — În casa asta s'au întâmplat multe lucruri curioase.

RUXANDRA. — Cum te-ași mai croi cu nuiăua!

CLEMENTINA. — Ei, am auzit că răposatul a simțit adesea greutatea palmei dumitale.

RUXANDRA. — Bărbatul meu? Eu ași fi bătut pe bunul, pe blândul meu bărbat?

CLEMENTINA. — Da! da! El singur a povestit'o cucoanei mele.

RUXANDRA. — Mincinoaso.

CLEMENTINA. — Și mai știi și altele.

RUXANDRA. — Dar nu știi nici pe jumătate din câte știu eu de jupâna dumitale și de viața ei.

CLEMENTINA. — Știi de o noapte, în care d-nul Daniel a cutreerat cu facle și cu revolverul în mână grădina, nevoind să crează că nu e altul în ea decât, buna, cinstita, răbdătoarea și onorabila sa nevastă.

RUXANDRA (apucând un scaun). — Nu mai spune o vorbă.

CLEMENTINA. — Bietul, bunul, blândul

RUXANDRA. — Taci! (îi aruncă scaunul în cap)

CLEMENTINA. — Ajutor! Ajutor! Omor! Omor! Petre! Poliția! Omor! Omor! (fuge afară).

IRENA (jos). — Petre! Un doctor! Mor! Dumzeule! Un doctor! mor!

CLEMENTINA (afară). — Omor! Omor!

SCENA XXV

RUXANDRA (fugind de colo până colo). — Să-mi reamintească astfel de lucruri! Uitate de atâta vreme! Imi vine să plâng de necaz! Sărăcii mei copii. Sărăcii, săracii mei copii. Sunt făcută de răs și de cine! De niște femei de teapa ăstora, de niște mizerabile.

SCENA XXVI

PETRU. — V'ași ruga, cheia, îmi trebuie.

RUXANDRA (de colo până co'lo) — Cum pot să suport așa ceva.

PETRU. — V'aș ruga.

RUXANDRA. — Pentru o oră de slăbiciune după 20 de ani, așa pedeapsă.

(Se aude sunând afară)

PETRE. — Vă rog.

RUXANDRA. — Dar am să le plătesc eu.

(Se aude bătând și sunând).

PETRU. — Vă rog cuconiță să-mi dați...

RUXANDRA. — Când voi fi eu stăpână am să le arăt eu.

PETRU. — Vă rog...

RUXANDRA (bătăi și sunete afară). — Am să'i opăresc în fața judecătorului cu leșie.

PETRU (fugind după ea). — Doctorul și comisarul, dați-mi vă rog (i se așează în drum) cheia.

RUXANDRA. — Ce?

PETRU. — Cheia.

RUXANDRA. — Așa! Cheia! în fine! ține! (Petru ese). A venit judecătorul. Liniște acum! Sânge rece! Să fiu calmă.

SCENA XXVII

(Doctorul și comisarul intră)

AMANDOI. — Suntem chemați.

RUXANDRA. — Chemați? Imi pare că veniți la ora hotărâtă?

DOCTORUL. — N'am hotărât nici o oră, am fost chemat de urgență.

RUXANDRA. — Nu era vorba că la 4 ore...

COMISARUL. — Mi s'a vorbit de o nenorocire care s'ar fi întâmplat aci, și am fost chemat.

RUXANDRA. — Așa e, dar nenorocirea a trecut, acum vine partea materială.

DOCTORUL. — Dar dacă a trecut nenorocirea pentru ce mai m'ați chemat?

COMISARUL. — Și eu nu văd nici o urmă de omor.

RUXANDRA. — Omor? Dar nu ești d-ta judele?

DOCTORUL. — Nu, sunt medic.

COMIS. — Și eu comisar.

RUXANDRA. — Dar atunci ce căutați aci?

AMANDOI. — Am fost chemați de urgență.

SCENA XXVIII

(Aspasia și Petru aduc pe Irena)

IRENA. — Dumnezeu! Mă duc pe lumea cealaltă, după iubitul meu Daniel!

CLEMENTINA (se repede la doctor și îl apucă de braț). — Nu e așa, domnule comisar, că ai să-mi faci dreptate? N'ai să lași să mă omoare?

IRENA (se ridică și apucă pe comisar de braț). — D-le doctor, vezi sunt atât de bolnavă!

COMIS. — Dar, doamnă...

IRENA. — Sufăr de inimă și ficatul 'mi e foarte bolnav.

COMIS. — Greșiți, doamnă.

IRENA. — Nu, nu greșesc! Zilele-mi sunt numărare — numai pentru bieții mei copilași...

CLEMENT. — Nu lăsați să ne omoare!

RUXNADRA. — Dar ce vrea să zică copilăria asta?

DOCTORUL. — Domnișoară, sunt medic.

COMISARUL. — Domnișoară, eu sunt comisar. Mi s'a vorbit de un omor aci.

IRENA. — Da, pe mine vrea să mă omoare!

CLEMENT. — Nu, pe mine a vrut doamna aceasta să mă omoare!

RUXANDRA. — Ba nu, pe mine m'a insultat femeia aceasta în mod josnic.

IRENA (apucă pe doctor de braț). — Pe mine văduva Domnului Daniel mă dă afară din casă! Dacă mor colo afară, nu e așa că sunt omorâtă? Bieții mei copilași!

DOCTORUL. — Fără îndoială.

RUXANDRA (celuilalt). — Pe mine, văduva domnului Daniel, mă insultă, mă înjură, în casa mea — copilașii mei, bieții mei copilași! Pentru

ei am venit aci! Domnule doctor, cer să mi se facă dreptate.

DOCTORUL. — De sigur, natural, fără îndoială.

CLEMENTINA. — Domnule comisar, suferiți d-voastră în orașul acesta să fie omorâți oamenii ?

COMIS. (Aspasiei). — Ai putea te rog d-ta să-mi spui cine pe cine omoară ?

ASPASIA. — Eu n'am fost de față. Nu știu de nimic, de cât că am auzit țipete și gălăgie.

CLEMENT. — Doamna aceasta a ridicat un scaun să mă omoare cu el ! A dat chiar cu dânsul după mine. Petru, ești martor ! Ai fost de față !

RUXANDRA. — Femeia aceasta m'a insultat într'un mod grosolan. Mi-a aruncat cuvintele cele mai murdare și era aproape să recurgă la fapte. Eu doar m'am apărat. Petru o știe, Petru a fost de față.

IRENA. — Doamna aceasta mi-a închis ușa casei mele, cu toată sănătatea mea atât de debilă ! Petru a fost de față. Petru a văzut. Petru a trebuit să iasă pe fereastră.

DOCTORUL (tot între ele). — Liniștiți-vă, doamnelor.

CLEMENT. — Streinii sunt omorâți în orașul acesta, Dumnezeuule ! Petre ! Petre !

(Petru s'a urcat pe un scaun, a legat batista de candelabru și trece capul prin dânsa)

TOATE TREI DE ODATA.—Dumnezeule ! Petru se spânzură ! Petre ! Petru ! Se spânzură. Ajutor ! Pentru Dumnezeu !

(In mijlocul zgomotului intră încet și serios judecătorul, ținând o servietă sub braț)

JUDECATORUL (sever). — Pare că sosesc într'un moment nepotrivit. Se vede că domniile-voastre au uitat că sunt ceasurile patru (tăcere adâncă).

Rog să nu părăsească nimeni odaia, am de vorbit cu (scoate o hârtie și citește) Doamna Roxandra, Doamna Irena, Domnișoara Aspasia și servitorul Petru.

ASPASIA (sie-și). — De-ași fi afară !

JUDECATORUL (ocupat la dulap).

IRENA. — Clementino ! Nu mă părăsi. Simt de pe acum că-mi vine rău.

PETRU. — Ce o fi având cu mine.

IRENA. — Doctore ! Nu e așa, bieții mei copilași !

DOCTORUL. — De sigur ! De sigur.

RUXANDRA.—Ultimul lui gând trebuie să fi fost la copilașii mei, nu e așa, Domnule Doctor ? Erau cei mai în vârstă !

DOCTORUL. — De sigur, de sigur.

IRENA.—Doctore, dacă așa fi nedreptățită, mor !

DOCTORUL. — Păcat de atâta frumusețe (dulapul s'a deschis).

JUDECATORUL. — Vă rog, o lumânare, nu văd.

PETRU (aprinzând o lumânare) (sieși). — N'are să găsească nimic înăuntru. Domnișoara Aspasia avea cheile..

JUDECATORUL (căutând cu lumânarea). — Gol.

TOTI. — Gol.

JUDECATORUL. -- Nu e nimic înăuntru.

PETRU (sieși). — Am zis'o eu?

ASPASIA (sieși). — Și promisiunea lui!

DOCTORUL (sieși). — Aspasia fără zestre, rămân flăcău!

AMANDOUA SOTILE.—Mai era o cutie secretă.

ASPASIA (sieși). — Și mi-a spus, ce are să fie în dulap e al tău.

JUDECATORUL. — Se pricepe cine-va să o deschidă?

AMANDOUA SOTILE. — Eu! (se ciocnesc amândouă).

JUDECATORUL. — Cea mai în vârstă dintre amândouă.

RUXANDRA. — Dreptate!

JUDECATORUL (luminând). — Nici aci nu e nimic, ba, un carton mare, o poză, o fotografie.

AMANDOUA SOTILE. — Aspasia!

(Tăcere)

PETRU (sieși). — Incep să o respect.

ASPASIA (pleacă ochii sub privirile celor două femei).

JUDECATORUL. — În cazul acesta misiunea mea e împlinită, nu mai am ce căuta aci.

RUXANDRA. — Nenorociții mei copilași.

IRENA. — Clementino ! copii mei ! Oțet ! Apă ! Eter ! Copii ! mă asfixiez ! (plânge).

DOCTORUL (sieși). — Imi pare că fotografia e drumul spre comoară.

PETRU (se apropie de jude). — E ceva scris în dos.

ASPASIA (repezindu-se la el). — Fotografia e a mea ; nu e treaba nimănui ce stă scris pe ea.

JUDECATORUL. — Mă rog dați-mi fotografia, dintr'o aruncătură de ochi am să vă spun dacă e treaba cui-va ori ba.

(Petru ridică fotografia)

DOCTORUL (frecându-și mâinile). — Mâine o cer de nevastă.

JUDECATORUL (citind). — Vreau să fac tutulor dreptate...

RUXANDRA. — Dreptate el —

JUDECATORUL (tușind) tutulor dreptate.

CLEMENT. — Monsieur le bon Dieu, nu faceți una ca asta.

JUDECATORUL. — Nevestele mele m'au înșelat totdeauna și mi-au pus carne.

RUXANDRA (sărind de pe scaun), — Nu permit.

IRENA. — Nu vreau să aud.

JUDECATORUL. — Rog pe doamnele în numele legii să rămână liniștite.

RUXANDRA.—Dacă vei citi numai ce stă acolo.

IRENA.—Dacă ai să omiți insultele.

JUDECATORUL.—..... înșelat și mi-au pus coarne. Vă asigur că vorbele acestea sunt scrise aci. Cuvintele acestea sunt chiar subliniate; De aceia....

RUXANDRA.—Destul am înțeles.

JUDECATORUL.—De aceia să nu capete nici o lescae din averea mea. Partea care se cuvine copiilor mei să fie administrată de domnul judecător Zoroastru, pentru care serviciu îi las casa mea.

IRENA.—Cine a scris asta?

JUDECATORUL.—E scrisul domnului Daniel.

IRENA.—D-ta îl ai falsificat.

JUDECATORUL (ridicându-se).—Sunt aci în numele legii. Domnule Comisar, după citirea testamentului, Doamna aceasta va fi arestată.

IRENA.—Mă asfixiez! Nu mai viu nici odată în țara asta.

DOCTORUL.—Biata țară (siese) Noroc! Aspasio!

PETRU.—La Paris!

JUDECATORUL.—«Ingrijitoarea mea Aspasia mi-a slujit cu credință, doar că făcea economii fiindcă i-am promis că are să mă moștenească».

DOCTORUL.—Domnișoară, îmi permit să te felicit.

JUDECATORUL. — «De aceea era preocupată să-mi grăbească moartea. Căci făcuse chiar alegerea.

AMANDOUA SOTILE. — Infamie! Rușine!

DOCTORUL. — Bine că nu zice că-l am otrăvit!

ASPASIA. — Mă retrag —

JUDECATORUL. — Vei rămâne aci.

ASPASIA. — Dar n'am să las să fiu insultată.

RUXANDRA. — Acum e rândul dumitale draga mea!

IRENA. — Suntem răsbunate.

JUDECATORUL «făcuse chiar alegerea» e subliniat.

PETRU. — Pentru că e adevărat.

JUDECATORUL. — Singurul, care mi-a servit credincios și fără interes; care-mi suporta dispozițiile fără să crăcească și care avea milă cu suferințele mele, a fost servitorul meu Petru.

PETRU. — Tremur! Sunt mișcat! Ce inimă bună (se ridică)

JUDECATORUL. — A fost servitorul meu Petru. Și pentru că nu m'a iurat de cât numai când avea ocazie.

PETRU (cade înapoi pe scaun). — Ce?

JUDECATORUL. — De cât când avea ocazie, și fiindcă era torturat pe nedrept de Aspasia, de aceia, las ca moștenitor al întregii mele averi pe servitorul meu Petru.

PETRU (își șterge sudoarea). — Imi vine rău.

JUDECATORUL. — Cu o singură condiție: să se însoare cu îngrijitoarea mea Aspasia.

PETRU. — Nici o dată.

ASPASIA. — Renunț la moștenire.

JUDECATORUL. — Luați seama la ce vorbiți.

ASPASIA. — Dacă îl iau de bărbat își varsă focul pe mine.

PETRU (sieseși). — Aș vrea numai să o am atât cât îmi trebuie să o omor în bățai.

JUDECATORUL. — Căci dacă ași alege pe Aspasia ca moștenitoare, ar deveni tiranică și tot mai economisitoare. Așa are să-și găsească stăpânul.

PETRU. — Te pomenești că tot o iau.

JUDECATORUL. — În cazul însă că după cât-va timp s'ar despărți, sau unul din ei ar muri, averea va trece în posesiunea asilului pentru orfani.

ASPASIA (plânge). — Domnule Doctor.

DOCTORUL (plânge). — Biata copilă!

JUDECATORUL — Doctorului Microbus îi las toate sticlele cu medicamente pe cari le-am păstrat, ca să le aibă veșnic înaintea ochilor; și să se gândească dacă ar mai lua-o pe Aspasia fără parale.

DOCTORUL. — Nici odată nu m'am gândit la una ca asta!

ASPASIA. — Calomnie, nimic de cât calomnie !

PETRU (sieși). — O iau totuși și am s'o bat numai atâta cât are să poată să suporte.

IRENA. — Felicit pe fericiții moștenitori.

RUXANDRA.—Vă doresc sănătate, viață lungă, și fără certuri casnice.

ASPASIA. — După atâți ani de muncă și trudă nu vreau să fi muncit de geaba.

PETRU. — Tocmai ! ne căsătorim !

ASPASIA. — Aș vrea să mor.

DOCTORUL. — Plesnesc de necaz.

CLEMENT. — Salutare domnule Petru. S'a dus Parisul !

DOCTORUL. — Bietul Daniel.

RUXANDRA. — Am avut dreptate. In ascuns a fost ca și testamentul său.

JUDECATORUL.—Mai stă ceva scris aci, foarte subțire.

DOCTORUL. — Va fi ceva la fel cu restul testamentului.

JUDECATORUL. — Am fost totdeauna spectatorul propriei mele vieți. Azi invit pe toți acei cari mi-au otrăvit viața în fața Domnului.—Mișiunea mi-e terminată, am onoarea dar să vă salut.

RUXANDRA SI IRENA (își cad în brațe).

IRENA. — Roxandra !

RUXANDRA. — Irena !

PETRU. — Aspasio, repede învelitoarele pe mobile și apoi doresc să mănânc aici. Am să mă ocup în urmă de nunta noastră. Te rog de azi încolo, draga mea, să-mi dai de mâncare cum se cuvine.

ASPASIA. — Otravă îi ași da de mâncare.

PETRU. — Știi ce se întâmplă dacă mor, și dacă te porți rău cu mine, mă spânzur!

JUDECATORUL. — Vă sfătuesc să trăiți în pace. Căci cine se răsbună se răsbună pe el însuși, ca albinele, afară de cazul că a părăsit viața ca Domnul Daniel.

PETRU. — Și ficatul de gâscă și șampania sunt pentru mine azi seară, auzi?

CORTINA)

VERIFICAT
2007

1877